

Европейски съюз
Европейски фонд за
регионално развитие
Кохезионен фонд

О П Е Р А Т И В Н А П Р О Г Р А М А „О К О Л Н А С Р Е Д А 2007 - 2013”

Решения за
по-добър живот

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ-ПАЗАРДЖИК
БЕНЕФИЦИЕНТ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2007-2013 г.”

КОНСОРЦИУМ „ПРИЗМА-НИШАВА” – ИЗПЪЛНИТЕЛ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА С
ВЪЗЛОЖИТЕЛ РИОСВ-ПАЗАРДЖИК

Утвърдил: Министър на околната среда и водите

/...../

План за управление на резерват „Дупката”

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007 - 2013

Министерство
на околната среда и водите

Проект „Изпълнение на дейности по устойчиво управление на резервати
„Купена”, „Мантарица”, „Беглика” и „Дупката”, одобрен за финансиране по
приоритетна ос 3 „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие”
на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

РЕЗЮМЕ

Основанията за разработване на настоящия План за управление на резерват „Дупката“ са:

- Закон за защитените територии – обн. ДВ бр. 133 от 11.11.1998 г., изм. ДВ бр. 38 от 18.05.2012 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии – обн. ДВ бр. 13 от 15.02.2000 г., изм. и доп. бр. 55 от 20.07.2012 г.;
- Закон за биологичното разнообразие – обн. ДВ бр. 77 от 2002 г., последно изм. ДВ бр. 77 от 09.10.2012 г.;
- Договор за възлагане на План за управление на резерват „Дупката“ между консорциум „Призма-Нишава“ и РИОСВ-Пазарджик. Изготвянето му се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България чрез Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“;
- Публикувано Техническо задание за разработване на План за управление на резерват „Дупката“, утвърдено от Министъра на околната среда и водите. Заданието определя обхвата и съдържанието на ПУ.

Екипът, разработил ПУ е от специалисти в областта на лесотехническите науки, зоология, ботаника, екология, климатология, хидробиологията, геология, почвознание.

Биосферен резерват „Дупката“ е обявен с Постановление на Министерски съвет №14827 от 29.06.1951 г. с площ от 65.2 ha. След последващи заповеди и промени, в момента площта му е 1210.8 ha. Разположен е в Западни Родопи, в южните части на Баташка планина, по югоизточните склонове на Родопите. Резерватът обхваща територии с надморска височина между 600 и 1300 m.

Територията на резерват „Дупката“ се намира в област Пазарджик, община Батак, землищата на гр. Батак и на с. Фотиново. Попада в териториалния обхват на РИОСВ-Пазарджик и Регионална дирекция по горите Пазарджик.

В преобладаващата си част съвременните екосистеми, които са разпространени на територията на резервата имат първичен произход и са коренни за тази територия. Вторичен произход имат съобществата на трепетликата, както и тревните съобщества, които заемат мястото на изсечени в миналото гори от различен тип.

Насажденията с естествен произход заемат 95.9% от общата площ, а културите – 1.3%. Незалесената недървопроизводителна площ заема 32.8 ha или 2.8% от площта на биосферния резерват.

В резултат на теренните изследвания в резерват „Дупката“ са регистрирани 50 вида лихенизиращи гъби, макромитетите са 45 вида. Установени са 23 вида мъхове, а висшите растения са 103 вида и подвидове, сред които има български и Балкански ендемити, редки и застрашени видове.

Фауната на резервата включва представители на 12 вида земноводни и влечуги, 40 вида бозайници, от които 6 вида прилепи.

По-голямата част от природните местообитания и представителите на организмовите групи са с ниска степен на уязвимост, предвид статута на защитената територия. Преобладаващата част от местообитанията и видовете са с ниска и средна степен на рядкост, тъй като се срещат и в други части на Родопите и страната.

Територията на резервата се характеризира с добро разнообразие от местообитания и видове от флората и фауната, като някои от биологичните групи включват значителен брой консервационно значими видове, включени в национални, европейски и международни списъци и приложения на директиви и закони.

Част от природните местообитания в резервата се отнасят към класификационни типове от Директивата за местообитанията, а именно:

3260 – Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculionfluitantis* и *Callitriche-Batrachion*;

8220 – Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;

91E0 – *Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnionincanae*, *Salicion albae*);

91SA – Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори;

91W0 – Мизийски букови гори;

9410 – Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*).

Потенциална стойност на ЗТ

Защитената територия има висока консервационна стойност, тъй като съхранява запазени естествени гори от смърч (*Piceaabies*), бял бор (*Pinussylvestris*), ела (*Abiesalba*), бук (*Fagnusylvatica*) на южната граница на тяхното разпространение в Европа. Освен за научни и образователни цели, тези растителни съобщества са модел за потенциалната растителност в Западни Родопи и могат да бъдат ползвани както за семенни бази, така и за моделиране на възстановителни процеси в други краища на Родопите, където условията предоставят възможност за подобна растителност.

Резерватът предоставя възможности за разгръщане на редица образователни и научно изследователски програми като мониторинг на приоритетни видове и местообитания, организиране на ученически, студентски и любителски експедиции с образователна цел, включване на любители в мониторинговите програми, подготовка на печатни материали за популяризиране стойността на резервата като ценен природен обект (брошури, атласи и др.).

Въз основа на констатациите и оценките в Част 1 на настоящия ПУ, са формулирани следните главни цели:

- ✓ Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на екосистемите;
- ✓ Насърчаване на научни изследвания с цел проучване и мониторинг на разпространението и състоянието на популациите на видовете, с акцент върху консервационно значимите, както и природните местообитания, включени в Директивата за местообитанията и ЗБР.

Потенциални възможности на ЗТ

Резерват „Дупката“ предлага оптимална среда за поддържане на популациите на растенията и животните в добро състояние. Резерватът се характеризира с комплекс от специфични природни дадености, които определят богатството на флора, микота, фауна, природни местообитания, в състава на които участват и защитени, ендемични и реликтни видове. В резултат, биоразнообразието на резервата е с високо природозащитно значение както на национално, така и на европейско ниво. Привличането на финансови средства за популяризиране на защитената територия и организиране на посещения с образователна цел ще даде реална възможност за участие на млади хора в осъществяване на екологични дейности.

На базата на законовия статут и предназначение на защитената територията, на характеристика на абиотични и биотични фактори, социално-икономическа

характеристика и екологичната оценка, се предлага в резерват „Дупката“ да се обособият следните зони:

✓ Зона за опазване на образци от естествени екосистеми, включващи характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им
Обхват – цялата територия на резервата.

✓ Зона за регламентиран достъп по познавателен маршрут
Обхват – тази зона включва посетителската пътека, преминаваща през резервата.

Програми и приоритетни проекти

В настоящия ПУ са предложени следните програми: „Опазване и поддържане на биоразнообразието – видове и местообитания“, „Мониторинг на видове и местообитания“, „Връзки с обществеността и образование“.

Приоритетните проекти са: „Проучване на популациите на приоритетните за опазване видове от флората, микотата и фауната – численост, плътност, възрастова структура и др. биологично важни параметри“, „Популяризиране на резерват „Дупката“, „Обучение на специализирана охрана на резервата, включително увеличаване броя на охранителите“, „Разработване на план за пожарна безопасност. Обучение и инструктаж на служителите и доброволци. Изграждане на противопожарно депо“.